

Măsuri de siguranță în școli – priorități pentru redeschiderea unităților școlare

Inapoi la școală în siguranță - școală de calitate cu risc minim pentru sănătate

Autori: Rodica Militaru, Gabriela Dan-Unterseh, Ileana Pantilă, Pollyanna Hangan, Gabriela Ferguson, Corina Atanasiu, Radu Ciornei, Silvia Dinică

Peste tot în lume apariția virusului SARS-CoV-2 a afectat profund procesul de educație, închiderea școlilor fiind parte din soluția pentru a stopa răspândirea virusului. Cei mai afectați de această măsură au fost copiii cei mai vulnerabili, din categoriile dezavantajate, care practic au pierdut 3 luni de școală, majoritatea neavând acces la școala on-line.

Provocarea pe termen scurt pentru sistemul de educație este redeschiderea școlilor în siguranță, în timp ce, pe termen mediu și lung, este nevoie de măsuri graduale de adaptare la noile provocări legate de protejarea sănătății și

regândire a sistemului de educație pentru a forma cetățeni educați.

Necesitatea pregătirii temeinice și programate a întoarcerii la cursurile susținute fizic, în școli, este prioritară, mai ales pe fondul neîncrederii pe care părinții o au în instituțiile responsabile.

**Măsuri de siguranță privind
redeschiderea școlilor**

Unele măsuri trebuie luate rapid, pe termen scurt, până la începerea noului an școlar, iar alte măsuri implică o perspectivă pe termen mediu (18 - 24 luni).

Măsuri propuse pe termen scurt

- În perioada de vară, după încheierea examenelor naționale, trebuie demarată instruirea instituțională a tuturor cadrelor didactice și nedidactice despre ce înseamnă COVID-19, semnele de recunoaștere ale bolii și măsurile de protecție;
- Implementarea propriu-zisă a măsurilor de protecție - dezinfectarea suprafețelor, asigurarea necesarului de săpun și substanțelor dezinfectante pentru mâini, distanțarea spațială în cadrul sălilor de curs și al școlii;
- Evaluarea obiectivă cu indicatori de referință a gradului de asimilare de către elevi a informațiilor predate în perioada închiderii școlilor. Se poate demara pilotarea unor platforme de evaluare școlară;
- Stabilirea și implementarea unor planuri remediale pentru elevii care au nevoie de recuperarea pregătirii școlare (pe baza rezultatelor evaluării), în perioada premergătoare începerii propriu-zise a anului școlar;
- Stabilirea unor măsuri concrete de urmat în cazul în care fie personalul didactic, fie elevii se infectează - inclusiv monitorizarea absenteismului crescut datorat îmbolnăvirilor;
- Proiectarea și Implementarea unui plan consistent și aplicabil de continuitate a cursurilor pentru orice scenariu de lucru de către Ministerul Educației și Cercetării, împreună cu Ministerul Sănătății și punerea acestor scenarii la dispoziția autorităților locale și județene (DSP-uri, Primării, ISJ-uri);
- Implicarea psihopedagogilor și/sau a psihoterapeuților în managementul sănătății emoționale a copiilor și cadrelor didactice;
- Instruirea tuturor cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și prioritar, a profesorilor vulnerabili (fie din motive de vârstă, fie din motive de sănătate) pentru a folosi predarea online;
- Instruirea tuturor copiilor pentru prevenirea răspândirii bolilor - în funcție de nivelul de școlarizare al copiilor (grădiniță, ciclul primar, ciclul gimnazial, liceu), aceștia vor fi instruiți cum să se protejeze și cum să recunoască semnele de îmbolnăvire;
- Intervenție prioritară în mediile defavorizate: urgență sanitară absolută – demararea susținută a racordării școlilor, grădinițelor la apă curentă și construirea toaletelor acolo unde nu există;
- Finalizarea implementării unui sistem de educație hibrid pentru elevii din clasele mari - prezență în clasă 2 zile, iar 3 zile școală online, astfel încât jumătate din elevi să fie prezenți în sala de curs - pentru elevii din clasele 5-12;

- Elevii din învățământul primar și grădinițe vor veni săptămânal la școală sau la grădiniță și se vor identifica spațiile suplimentare astfel încât grupele să fie mai mici, conform recomandărilor Ministerului Sănătății. (2 zile educație, 3 zile în regim de after-school).

Sistemul de învățământ din România trebuie

cunoscute ale infectării cu noul Coronavirus, metodele de protejare și eficiența acestora.

Curățarea și igienizarea sporită a sălilor de clasă va fi esențială pentru redeschiderea școlilor.

În vederea igienizării claselor, holurilor și a altor încăperi din școli, Ministerul Sănătății împreună cu Ministerul Educației și Cercetării

Viitorul depinde de educația generațiilor de acum, iar acest moment de criză poate fi o oportunitate de a construi împreună cu profesori, părinți, comunitate.

să se adapteze noii realități, școlile vor trebui să adopte și să aplice protocoale sporite de sănătate și igienizare. Dar, pentru ca toate aceste măsuri să fie însușite de tot personalul didactic și nedidactic, este necesar să fie informat complet și profesionist asupra tuturor aspectelor legate de infecția cu noul coronavirus și răspândirea acestuia. Un cadru didactic sau nedidactic neinformați nu va putea implementa măsurile necesare pentru a proteja copiii în cadrul școlilor.

Este necesară elaborarea unui Ghid de instruire de către specialiști din Ministerul Sănătății și transmis către unitățile școlare prin intermediul DSP-urilor. Acesta trebuie să conțină regulamentul detaliat de igienizare a unităților școlare și regulile concrete pe care cadrele didactice trebuie să le respecte pentru desfășurarea în siguranță a cursurilor cu prezență fizică.

Se pot organiza și cursuri susținute de către cadre medicale instruite cu tot personalul didactic și nedidactic asupra tuturor riscurilor

vor emite un ordin comun privind standardele de igienizare a spațiilor școlare.

Aceste standarde trebuie să prevadă inclusiv tipul de materiale folosite pentru diferite suprafețe. De exemplu, ce substanțe vor fi folosite pentru curățarea băncilor, ce substanțe vor fi folosite pentru curățarea băilor etc. De asemenea, standardele vor prevedea și cât de regulat trebuie să fie igienizate anumite suprafețe și spații. Din cadrul unității de învățământ vor fi selectate persoane care vor urmări dacă personalul care se ocupă de igienizare și-a îndeplinit atribuțiile conform standardelor emise.

Datorită faptului că transmiterea SARS-CoV-2 se realizează mai ales pe cale aerogenă și expunerea prelungită și în mod repetat a copiilor la substanțe dezinfectante poate genera probleme respiratorii, amplasarea de lămpi UV-C în sălile de curs și nu numai poate fi o soluție care poate asigura sterilizarea aerogenă anti-bacterică, anti-virală și anti-fungică. Deși costisitoare în faza de achiziție,

pe termen mediu și lung se poate dovedi o investiție cu eficiență și beneficii superioare folosirii frecvente a substanțelor biocide.

Termoscanarea este utilă pentru a depista potențialele cazuri de îmbolnăvire cu manifestare febrilă și trebuie folosită ca regulă de acces în interiorul unității școlare.

Este necesară instruirea tuturor copiilor, adaptată vârstei lor, cu privire la măsurile pentru prevenirea răspândirii bolilor.

USR a inițiat un proiect legislativ de modificare a Legii asistenței sociale prin care se creează cadrul legislativ pentru acordarea de produse de îmbrăcăminte, produse de igienă și materiale, inclusiv cele acordate în cadrul programelor de sprijin educațional, copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate, celor lipsiți, temporar sau permanent, de ocrotirea părinților, în situațiile generate de calamități naturale, epidemii, pandemii, incendii sau accidente.

În ceea ce privește situația în care cineva din familie e suspect de infectare, atunci copilul va fi instruit să nu se prezinte în colectivitate și să aibă posibilitatea de a participa la cursuri online.

Monitorizare și testare

Bilunar pot să fie efectuate teste prin metoda pool testing - cu un cost lunar estimat care poate varia în funcție de numărul elevilor și

cadrelor didactice din unitatea școlară până la un maxim de 2500 lei/școală.

Într-o primă fază ar trebui monitorizat absenteismul, atât din partea copiilor, cât și pentru personalul care lucrează în școli (profesori, personal de curățenie etc) și făcută o comparație cu modelele de absenteism normal. În momentul în care au loc creșteri mari în absenteismul elevilor sau al personalului didactic și nedidactic din cauza bolilor respiratorii, ar trebui alertate autoritățile.

Aceste infecții respiratorii trebuie investigate, persoanele bolnave trebuie să fie testate în regim de urgență pentru a se stabili cauzele îmbolnăvirilor.

În cazul confirmării unor cazuri de infectare cu SARS-CoV-2, unitatea școlară se va închide până la finalizarea anchetei epidemiologice. Se va efectua testarea personalului și a tuturor contactilor din familiile acestora prin pool-testing în regim de urgență pentru a stabili amploarea infectării. Pool-testing reprezintă procedura de testare a mai multor persoane într-o singură probă. În cazul confirmării probei, grupul testat pozitiv va fi divizat în subgrupe mai mici, multiplu de doi, și retestat până la identificarea tuturor persoanelor pozitive (spre exemplu, se poate împărți grupul, succesiv, astfel: 64, 32, 16, 8, 4, 2). Astfel, pe lângă creșterea volumului și vitezei de depistare a cazurilor pozitive, această metodă crește și eficiența testării, prin folosirea unui număr considerabil mai mic de teste, față de testarea individuală care se practică în prezent.

În timpul suspendării activității, cursurile vor fi susținute online. Ministerul Educației și

Cercetării trebuie să facă un apel public către mediul universitar și societatea civilă, pentru a pune laolaltă know-how-ul existent. Sunt universități românești care au reacționat rapid și foarte eficient la trecerea învățământului în online, specialiștii din departamentele acestor universități ar trebui rapid incluși într-un grup de lucru care să organizeze un mod de lucru online pentru învățământul preuniversitar.

USR va solicita Guvernului alocarea rapidă de resurse pentru redeschiderea în siguranță a școlilor și punerea la dispoziție de resurse pentru învățământul online.

Suspendarea activității ar putea dura maxim 48 de ore dacă DSP are forța de reacție rapidă. Recoltarea prin metoda de testare de tip pooling se poate face, după instruire, prin intermediul cadrelor medicale școlare conform planurilor de contingență.

DSP-urile trebuie să implementeze un sistem unitar rapid de raportare și evidență a situațiilor de infectare/testare, iar raportările să fie zilnice pentru a asigura o intervenție rapidă.

Accesibilitate la instrumente și platforme de învățare online

32% dintre copiii înscriși în învățământul preuniversitar nu au acces individual exclusiv la un dispozitiv funcțional (desktop, laptop, tabletă), ceea ce face ca prezența elevilor la orele organizate online să fie parțială sau deloc. (IRES/FEPAL/FVL - mai 2020)

Având în vedere că activitățile online sunt mai reduse ca durată comparativ cu cele cu prezență fizică, este necesară o priorizare/adaptare a conținutului care va fi prezentat elevului.

Din păcate, cursurile de formare organizate până acum sunt mai mult certificate de absolvire cu adeverințe de participare care nu aduc nicio valoare adăugată în pregătire. În etapa de instruire desfășurată pe timp de vară, profesorii ar trebui să învețe cum pot accesa resursele online și să aibă la dispoziție resurse standardizate care să se bazeze pe un trunchi comun de noțiuni pentru fiecare materie. Trebuie încurajate să se implice toate entitățile care doresc (ONG-uri, universități) și sustinem necesitatea dezvoltării de resursele online precum: o bibliotecă de lecții, exerciții și laboratoare „la cheie”, autohtone și internaționale; instrumente, platforme pentru a comunica online la lecții; instrumente pentru elaborarea propriilor lecții, laboratoare, exerciții; tutoriale pentru profesori, elevi și părinți.

În cadrul unui Sondaj IRES/FEPAL/FVL desfășurat în mai 2020 a reieșit că 32% dintre copiii înscriși în învățământul preuniversitar nu au acces individual exclusiv la un dispozitiv funcțional (desktop, laptop, tabletă), ceea ce face ca prezența elevilor la orele organizate online să fie parțială sau deloc.

Ținând cont de numărul elevilor înscriși în învățământul preuniversitar, anul școlar 2019-2020 (2.824.594), numărul efectiv al copiilor care nu au acces sau au acces limitat la un dispozitiv pentru a participa la educație online este de fapt de 903.870 elevi, de 3,6 ori mai mare decât evaluarea Ministerului Educației și Cercetării.

În acest sens, USR a inițiat o propunere legislativă care să permită creșterea numărului de beneficiari ai Legii nr. 269 din 16 iunie 2004 prin eficientizarea programului Euro 200 privind acordarea unui ajutor financiar în vederea stimulării achiziționării de calculatoare, extinderea noțiunii de calculator la „calculator, tabletă sau alt dispozitiv similar care permite învățarea la distanță” și oferă beneficiarilor posibilitatea de a folosi ajutorul acordat și pentru contractarea unui abonament necesar conectării dispozitivului achiziționat la internet pe o perioadă de minimum 1 an. Programul își propune să stimuleze învățarea cu ajutorul calculatorului însă societatea informațională a evoluat, iar, în contextul actual, nu doar dispozitivul ci și conexiunea sa la internet sunt esențiale pentru un proces de învățare eficient.

Marea provocare și prioritate este organizarea reluării cursurilor pentru copiii din ciclul primar de studii - în primul rând, pentru a ajuta părinții care trebuie să se întoarcă, fizic, la serviciu, în al doilea rând, datorită faptului că implementarea măsurilor de distanțare socială pentru ei va necesita un exercițiu de durată până la intrarea în rutină și, nu în ultimul rând, pentru că eficiența cursurilor online pentru ei este una scăzută.

Scenariul de redeschiderea a școlilor ar trebui să aibă în vedere prezența în clasă a unui număr mai mic de copii, conform normelor Organizației Mondiale a Sănătății.

O soluție este ca, alternativ, pentru grupe mici de copii, 2 zile să fie desfășurate cursuri, cu prezență fizică, de către cadrul didactic (Învățător/Profesor), iar 3 zile să se desfășoare în regim de after school cu ore de desen, muzică, sport, cu profesori de specialitate.

De asemenea, furnizorii privați de servicii de educație (cluburi, after/ before school, ateliere, centre etc) au un rol important în organizarea programelor elevilor și reîntoarcerea părinților la muncă. Este necesară redeschiderea acestor servicii în condiții de igienă și siguranță maxime atât pe perioada vacanței de vară, cât și după deschiderea efectivă a școlilor.

Măsuri graduale pentru următoarele 18-24 luni

1. Politici publice de calitate se pot construi doar cunoscând nevoile reale ale sistemului de educație, iar un reper de succes al acestor politici este ca profesorii să devină agenți activi pentru schimbare, nu doar în implementarea inovațiilor tehnologice, ci și în elaborarea lor;
2. Stabilirea unui cadru predictibil care să permită evaluarea progresului elevilor și remedierea pierderilor pe care le-au înregistrat elevii pe perioada pandemiei, cu accent pe grupurile de elevi vulnerabile;
3. Implicarea tuturor actorilor cheie care pot facilita procesul de învățare. Pentru depășirea eficientă a acestei perioade de criză este nevoie de o reacție proactivă, de o regândire a procesului de predare și învățare. Pentru a compensa lacunele de învățare, identificarea unor forme de ajutor individualizat de studiu pentru elevi.
4. Pentru a reuși în demersul de digitalizare a educației, este nevoie nu

doar de a dezvolta capacitatea cadrelor didactice și a elevilor în folosirea instrumentelor digitale, ci și de susținerea profesorilor și a celorlalți factori de decizie să inoveze și să elaboreze politici pentru susținerea comportamentelor educaționale.

5. Susținerea grupurilor vulnerabile, prin măsuri care să le permită acestora să aibă acces la educație. În eventualitatea în care vom fi expuși unui val 2 și școlile se vor reînchide, este nevoie de identificarea măsurilor care vor ajuta la compensarea educației pierdute.
6. Echitatea - Asigurarea accesului la instrumente de învățare online
9. Intervenție prioritară în mediile defavorizate: urgență sanitară absolută - racordarea tuturor școlilor, grădinițelor la apă curentă și construirea toaletelor acolo unde nu există.
10. Rebalansarea graduală a programei școlare realizată pe baza recomandărilor OECD pornind de la indicatorii PISA care măsoară nivelul de pregătire a elevilor pentru viața adultă.
11. Încurajarea inovării este esențială în condițiile în care există constrângeri financiare. Regulamentele, normele, cerințele de absolvire, examenele, orarul, dimensiunile clasei, programul școlar și programa ar trebui să fie

Scopul tuturor modificărilor și recalibrărilor sistemice educaționale trebuie să fie creșterea calității actului didactic și pregătirea celor mici pentru viața de adult.

(laptopuri/tablete) pentru toți copiii, inclusiv conexiuni de Internet de mare viteză.

7. Reorganizarea învățării și evaluării pentru a fi adaptată la cerințele pieței muncii, dar și la nevoile tuturor elevilor, inclusiv celor mai vulnerabili. Elevii de azi sunt, în egală măsură, societatea noastră de mâine.
 8. Continuarea procesului de digitalizare a educației – la nivel european prin fondurile în cadrul Politicii de coeziune pentru a ajuta sistemele de sănătate, IMM-urile, furnizorii de educație și formare.
- înțelese pentru ceea ce sunt, ca mijloace pentru un scop și nu un scop în sine.

Referințe:

<https://www.education.gouv.fr/coronavirus-covid-19-reouverture-des-ecoles-colleges-et-lycees-303546>

https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=133_133390-1rtuknc0hi&title=Schooling-disrupted-schooling-rethought-How-the-Covid-19-pandemic-is-changing-education

<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/key-messages-and-actions-for-covid-19-prevention-and-control-in-schools-march-2020.pdf?sfvrsn=baf81d52_4&gclid=EAlaIQobChMItoBk-KvH6QIVV7LVCh3IXgDmEAAAYASAAEgKUPfD_BwE

<https://www.unicef.org/media/68366/file/Framework-for-reopening-schools-2020.pdf>